

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«ОБЛАСНА НАУКОВА МЕДИЧНА БІБЛІОТЕКА»

Відділ наукової медичної інформації та бібліографії

САМОЙЛОВИЧ ДАНИЛО САМІЙЛОВИЧ В ІСТОРІЇ ХЕРСОНЩИНИ.

Біобібліографічний покажчик

м. Херсон – 2014

Самойлович (Сущинський) Данило Самійлович – загально визнаний основоположник вітчизняної епідеміології.

Народився Самойлович Д.С., 11 грудня 1744 р. в с.Янівка Черніговської губернії (тепер с.Іванівка, Чернігівського району, Чернігівської області), в сім'ї священика.

В 1765 р. закінчив медичну школу при Петербурзькому адміралтейському госпіталі. Працював лікарем Копорського полку, приймав участь в російсько-турецькій війні (1768-1774 р.р.).

Після захисту докторської дисертації при Лейденському університеті до Росії повертається в 1783 році.

В цей час на півдні України лютувала чергова епідемія чуми і вразила населення Келії, Ізмаїла, Бендер, Аккермана, Очакова. Наприкінці літа 1783 р. чума спалахнула в Херсоні і швидко поширювалася. За наказом Г.Потьомкіна Данило Самойлович прибув у Херсон в червні 1784 р. Він організував нові карантинні кордони, проводив масові щеплення, розробив методи ізоляції та дезінфекції при чумних епідеміях, що стали основою діяльності санітарно-протиепідемічної служби. Самойлович Д.С. зробив клінічний опис смертельної хвороби у праці “Опис чуми, яка була в Херсоні в 1784 році”.

Під керівництвом Д.Самойловича у Херсоні була створена перша в Росії корпорація лікарів. Після ліквідації чуми він одержав високий чин колезького радника.

В 1787 р. Самойлович Д.С. вдруге прибув у Херсон і блискуче виконав підготовку госпіталів, лазаретів пограничного карантину до приїзду імператриці Катерини II.

Головного лікаря карантинів України, інспектора Чорноморської лікарської управи, Данила Самойловича, в 1805 р. не стало.

Життєвий та науковий подвиг видатного лікаря і вченого XVIII ст. заслуговує поваги.

В покажчику представлено книги та періодичні видання, що налічуються у фонді Херсонської обласної наукової медичної бібліотеки.

Розміщення джерел за алфавітом авторів та назв.

Розрахований на різні групи користувачів бібліотеки.

1. Барштейн Ю.А. Тема інфектології у творах медальєрного мистецтва України (частина 2): [про медаль із зображенням Данила Самойловича (Сущинського) – одного з фундаторів вітчизняної епідеміології] /Ю.А.Барштейн //Інфекційні хвороби. -1997. – С.46-52.
2. Белий Д. Знаменні та пам'ятні дати з історії Херсонщини: [...215 років тому для боротьби з пошестю чуми до Херсона був направлений лікар-епідеміолог Данило Самойлович] /Дементій Белий //Новий день. -1999. -7 травня. –С.3.
3. Бородий Н.К. Д.С.Самойлович (1742-1805) /Н.К.Бородий. –М.: Медицина, 1985.- 96 с., порт. –(Науч.-попул. мед. лит. Выдающиеся деятели отечественной медицины и здравоохранения).
4. Бородий Н.К. Деятельность Д.С.Самойловича на Украине /Н.К.Бородий //Микробиологический журнал. -1980. –Т.42. -№4. –С.531-534.
5. [...в России деятельное участие в борьбе с эпидемиями чумы принимал Данила Самойлович Самойлович (1744-1805)] //Атлас истории медицины: новое время (1640-1917): [учеб. пособ. для студентов-иностранцев по специальности ”Лечебное дело”] /Т.С.Сорокина. –М., 1987. –С.117-120.
6. Васильев К.Г. Роль Данилы Самойловича в развитии отечественной медицинской науки: [к 225-летию со дня рождения] /К.Г.Васильев, А.Ф.Киселёв //Советское здравоохранение. -1969. -№8. –С.74-76.
7. Віленський Ю. Батько вітчизняної епідеміології: [до 190-річчя від дня смерті Д.Самойловича] /Ю.Віленський //Ваше здоров'я. -1995. -25 березня. –С.11.
8. Вишковський І. Д.С.Самойлович в історії нашого краю /І. Вишковський //Наддніпрянська правда. -1994. -7 квітня. –С.4.
9. Вишковський І. Лікар від Бога: [про вклад Д.С.Самойловича в організацію медичної освіти на Херсонщині] /І.Вишковський //Новий день. -1995. -4 березня. -С.4.
10. Воскресенская Н.П. Календарь юбилейных дат истории терапии 1998 г.: [200 лет – “Способ самый удобный повсеместного врачевания смертоносной язвы, заразноящей чумы ко благу всеобщественному...”, ч.1.(Д.С.Самойлович, 1798)] /Н.П.Воскресенская, В.Я.Шелагина //Терапевтический архив. -1998. -№6. –С.83-87.
11. Воскресенская Н.П. Знаменательные и юбилейные даты истории медицины 1998 г. Выход в свет трудов: [200 лет – “Способ самый удобный повсеместного врачевания смертоносной язвы, заразноящей чумы ко благу всеобщественному...”, ч.1.(Д.С.Самойлович, 1798)] /Н.П.Воскресенская, В.Я.Шелагина //Клиническая медицина. -1998. -№2. –С.66-71.
12. Главный доктор черноморских карантин Д.Самойлович //Чума и пограничные карантинны: историко-эпидемиологический очерк /К.Г.Васильев, О.В.Лапушенко, А.И.Гоженко. –Одесса, 2004. –Гл.ІІІ. -С.50-64.
13. Даниил Самойлович Самойлович... //Героические будни медиков /С.А.Блинкин. –М., 1980. –С.89. –(Науч.-попул. мед. лит.)

14. Данила Самойлович Самойлович (1744-1805)... //История медицины: учеб. для мед. ин-тов /М.П.Мультиановский. -2-е изд., перераб. и доп. –М., 1967. –С.115-117.
15. Данило Самойлович (1744-18050) //Исторія медицини: підруч. для мед. ін.-тів /С.А.Верхратський. -3-є вид., перероб. і доп. –К., 1983. –С.192-193.
16. Данило Самойлович. Жизнь и деятельность //Данило Самойлович. Избранные произведения. Вып.2 /ред.Б.С.Бессмертный. –М., 1952. –С.307-450. –(Выдающиеся деятели отечественной медицины).
17. 200 років тому Данила Самойловича було відзначено орденом св.Володимира //Медична газета України. -1996. -№30, серпень. –С.8.
18. Демченко З. Лікар від Бога: [...210 років з дня приїзду Данила Самойловича в Херсон] /Зоя Демченко //Новий день. -1994. -12 листопада. –С.4.
19. Демченко З. Лікар, який врятував місто: [в 1784 р. Данило Самойлович направлений в м.Херсон для ліквідації епідемії чуми] /Зоя Демченко //Ваше здоров'я. -2008. -10 жовтня. –С.14.
20. Демченко З. Людина, яка врятувала місто: [про Данила Самойловича] /Зоя Демченко //Ефір. -2003. -17 липня. –С.16; Наддніпрянська правда. -2008. -19 вересня. –С.6.
21. Демченко З. Переможець чуми: [до 250-річчя з дня народження Д.Самойловича] /Зоя Демченко //Наддніпрянська правда. -1994. -27 грудня. –С.4.
22. Демченко З. Победа над "черной смертью": [Даниил Самойлович в 1784 г. прибыл в г.Херсон для ликвидации чумы] /Зоя Демченко //Инфекционный контроль. -2007. -№3. –С.42-44; Медицинский вестник Украины. -2007. -№38-39, октябрь. –С.6.
23. Демченко З. Человек, который спас город: [о Данииле Самойловиче] /Зоя Демченко //Херсонський вісник. -2004. -27 травня. –С.7.
24. Державні заходи в медичній справі: [про Данила Самойловича] //Исторія медицини: посіб. для студентів мед. ін-тів /С.А.Верхратський. – К., 1964. – С.175-179.
25. Д.С.Самойлович: [к 180-летию со дня смерти] /А.Ф.Киселёв, А.В.Стадниченко, А.Д.Чмель, А.И.Маликов //Советское здравоохранение. -1984. -№9. –С.52-53.
26. [...Д.С.Самойлович (Сущинский) – один из основоположников отечественной эпидемиологии] //История городов и сёл Украинской ССР. Херсонская область /ред. кол.: А.Т.Мельников (предс.) и др. –К., 1983. –С.81.
27. Заблудовский П.Е. Об истоках учения И.П.Павлова: [о Данииле Самойловиче] //Очерки истории медицинской науки и здравоохранения на Украине /под ред. Б.Д.Петрова, В.Д.Братуся, К.Ф.Дупленка. –К., 1954. –С.39-58.
28. [...из ордера Г.А.Потёмкина доктору Д.С.Самойловичу о направлении его в Херсон на борьбу с эпидемией чумы, 15 мая 1784 г.] //Херсону 200 лет. 1778-1978: сб. документов и материалов /ред. кол.: В.П.Завгородний (отв. ред.) –К., 1978. –С.33.

29. История эпидемиологии в нашей стране: [о Данииле Самойловиче] //Эпидемиология: учеб. для фельдш. и сан.-фельдш. отделений мед. уч-щ /Д.И.Дранкин, Е.Г.Маркина. –М., 1987. –С.7-13. –(Учеб. лит. для учащихся мед. уч-щ).
30. Калита В. Тридцать тысяч вёрст в преследовании чумы: [о Данииле Самойловиче] /Василий Калита //Здоров'я України. -2007. -№21, листопад. –С.40,45.
31. Кокостікова Г.Д. Самойлович і Херсонщина: [сторінки історії] /Г.Д.Кокостікова //Наддніпряньська правда. -1991. -19 жовтня. –С.3.
32. Корнеев В.М. Данило Самойлович Самойлович: [новые материалы о жизни и деятельности] /В.М.Корнеев //Советская медицина. -1952. -№3. –С.43.
33. Костишин А. Подвижництво медиків: [про Д.С.Самойловича] /А.Костишин //Наддніпряньська правда. -1998. -14 квітня. –С.2.
34. Краткий исторический очерк наследия, полученного советским здравоохранением от дореволюционного периода: [о Данииле Самойловиче] //Пути и итоги развития здравоохранения Херсонской области (1917-1980 г.г.) /С.Г.Сегаль. – Херсон, 1981. –С.2-7.
35. Ладнюк Л.И. “Главный по медицине лекарь...”: [к 260-летию со дня рождения эпидемиолога Данилы Самойловича] /Л.И.Ладнюк //Караван плюс. -2003. -№5. –С.74-75.
36. Мар'єнко Ф. Данило Самойлович. –Одеса: Маяк, 1965. -192с.
37. Маринжа Л. Несгибаемый боец народного здравоохранения: [о Данииле Самойловиче] /Лукьян Маринжа //Здоров'я України. -2007. -№15-16, серпень. –С.76-77.
38. Маценко Г. Безумству хоробрих співаємо славу: той, що приборкав чуму: [про Данила Самойловича] /Георгій Маценко //Медична газета України. -1998. -№6-7, лютий. – С.23.
39. Медицина в России в XVIII веке: [о Данииле Самойловиче] //История отечественной медицины. Ч.1. Период до 1917 года /П.Е.Заблудовский. –М., 1960. –Гл. 3. - С.47-49.
40. Медицина в России в XVIII веке: [о Данииле Самойловиче] //История медицины: учеб. для студентов мед. ин-тов /М.П.Мультиановский. –М., 1961. –Гл. IX. – С.139-166.
41. Мухин В.Ф. Выдающийся врач и ученый: [о Данииле Самойловиче] /В.Ф.Мухин, В.С.Перепелкин //Военно-медицинский журнал. -1995. -№12. –С.56-59.
42. Невский В.А. Деталь из биографии Д.С.Самойловича: [письмо в редакцию] /В.А.Невский //Журнал микробиологии, эпидемиологии и иммунобиологии. -1953. -№9. – С.79.
43. Оборін М. Перше в Україні наукове медичне товариство: [до 100-річчя з дня смерті Д.С.Самойловича] /Микола Оборін //Агапіт. -1996. -№3. –С.18-23.

44. Оборін М. Погляд на лікування хворих на чуму і профілактику її в Україні та в Росії у XVIII столітті: [про Данила Самойловича] /Микола Оборін //Агапіт. -1998. - №9-10. –С.66-69.
45. [...один з основоположників вітчизняної епідеміології Д.С.Самойлович (Сущинський)...] //Історія міст і сіл Української РСР. Херсонська область /ред.кол.: О.С.Касьяненко (голов. ред.) та ін.. –К., 1972. –С.72-73.
46. Початок державних заходів в медичній справі: [про Данила Самойловича] //Історія медицини: навч. посіб. для студентів мед. ін-тів /С.А.Верхратський. -2-е вид. перероб. і доп. –К., 1974. –С.188-192.
47. [...15 мая 1784 г. в Херсон на борьбу с эпидемией чумы направлен первый русский врач-эпидемиолог Данило Самойлович (Сушинский)] //Херсон. Страницы истории 1778-1978 /М.А.Емельянов, Е.С.Каминская, Е.Я.Дьяченко и др.] – Симферополь, 1978. –С.13.
48. Ревенок Н.Д. Значение деятельности Д.Самойловича на Херсонщине /Н.Д.Ревенок //Советское здравоохранение. -1975. -№4. –С.73-78.
49. Русский врач в войнах XVIII века: [о Данииле Самойловиче] //Русский врач на войне: очерки первый и второй /И.Д.Страшун. –М., 1947. –С.9-54.
50. Самойлович Данила Самойлович (1744 или 1745-1805) – один из основоположников отечественной эпидемиологии //Херсону 200 лет. 1778-1978: сб. документов и материалов /ред.кол.: В.П.Завгородний (отв. ред.) –К., 1978. –С.391.
51. Самойлович Данило Самійлович (1744-1805) //Визначні імена в історії української медицини /О.Грандо. -К., 1997. –С.98-100.
52. Самойлович, Данило Самойлович //Большая Советская Энциклопедия. -2-е изд. /гл. ред. Б.А.Введенский. –М., 1955. –Т.37. –С.666.
53. Самойлович (Сушинский) Данило Самойлович [11(22).12.1744 – 20.2(4.3)1805, Николаев], русский военный врач, основоположник отечественной эпидемиологии... //Большая Советская Энциклопедия. В 30-ти т. -3-е изд. /гл. ред. А.М.Прохоров. – М., 1975. –Т.22. –С.537.
54. Самойлович (Сушинский) Данило Самойлович (1744-1805) – отечественный врач, акушер, один из основоположников эпидемиологии... //Большая медицинская энциклопедия: [в 30-ти т. /МН СССР]; /глав. ред. Б.В.Петровский. -3-е изд. –М., 1984. – Т.22. –С.462.
55. Самойлович (Сушинский) Данило Самойлович (1744-1805) – выдающийся русский врач и эпидемиолог... //Большая медицинская энциклопедия. -2-е изд. /гл. ред. А.Н.Бакулев. –М., 1963. –Т.29. –С.138-139.
56. Самойлович (Сущинський) Данило Самійлович (1744-1805) //Медицина в Україні. Видатні лікарі. Кінець XVII – перша половина XIX століть: біобібліографічний словник /відп. за вип. Д.І.Костенко. –К., 1997. –Вип.1. –С.110-112.

57. Сигал Б.С. Данило Самойлович – основоположник отечественной эпидемиологии: [к 150-летию со дня смерти] /Б.С.Сигал //Врачебное дело. -1955. -№4. – С.363.
58. Скороход А. Чума в Херсоне: [о Данииле Самойловиче] /А.Скороход //Гривна. - 2003. -9 декабря. –С.13.
59. Стеценко М. Поставив на ноги полки: [про Д. Самойловича] /М.Стеценко //Наддніпряньська правда. -1988. -8 липня. –С.4.
60. [1784 р. – Д.С.Самойлович очолив боротьбу з епідемією чуми на Півдні Росії...] //Визначні імена в історії української медицини /О.Грандо. –К., 1997. -С.315.
61. Чумы в России в XVIII столетии. Первые постоянные – пограничные карантинны. Эпидемия в Москве в 1770-1773 г.г.: [о Данииле Самойловиче] //Чума и пограничные карантинны: историко-эпидемиологический очерк /К.Г.Васильев, О.В.Лапушенко, А.И.Гоженко. –Одесса, 2004. –Гл.П. –С.26-49.
62. Шупик П.Л. 300-летие воссоединения Украины с Россией и задачи советской медицинской общественности Украины: [о Данииле Самойловиче] //Очерки истории медицинской науки и здравоохранения на Украине: Посвящается исторической дате 300-летия воссоединения Украины с Россией /под ред. Б.Д.Петрова, В.Д.Братуся, К.Ф.Дупленка. –К., 1954. –С.9-16.
63. Якунін В.М. Д.С.Самойлович і С.С.Андрієвський – видатні діячі періоду Приказної медицини //Медицина Чернігівщини з сивої давнини до сьогодення: матеріали конференції. –Чернігів, 2003. –С.13-15.

Укладач: Гаркуша В.І.
Відповідальний за випуск: Діжур Т.А.